

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:
Andrej Žumer,
nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 24.

Ljubljana, 16. grudna 1891.

XXXI. leto.

Vsebina: Prednosti stoječe pisave v zdravstvenem oziru. — A. Fakin: Kako postopati, da se šolska mladež preskrbuje s potrebnimi učilnimi sredstvi. — Lj. Stiasny: Podobice v abecedniku. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Vprašanja in odgovori. — Književnost. — Naši dopisi: Iz Ljubljane. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica upravnštva. — Listnica uredništva.

Prednosti stoječe pisave v zdravstvenem oziru.

B. Mnenje v orthopedičnem oziru.

(Dr. A. Lorenz.)

Na prošnjo gospoda Bayra, vodje mestne ljudske šole na Dunaji, Kopernikove ulice 15, se je podala v omeneno šolo komisija, v kateri so bili gg. ministerijalni svétnik Krusy, višji zdravstveni svétnik Albert in izvedenci gg. Reuss, Gruber in Lorenz, da bi si ogledali ondi stoječe pisoe otroke.

V tem poročilu se nikakor ne bodo razlagali teoretični dokazi, kateri se navajajo za ravno srednjo ležo proti poševni srednji leži zvezka, ker to vprašanje se je že razlagalo večkrat prav dovršeno. Poudarjati se mora vendar, da govoré uspehi najnovejših študij o tem predmetu (omenja naj se tu zlasti izvrstno delo Schuberta, zdravnika za oči v Norimberku) brez izjeme za stoječo pisavo.

Naloga komisije je bila, videti od g. direktorja Bayra metodično v prakso uvedeno stoječo pisavo v šoli pod njegovim vodstvom, oziroma opazovati njen vpliv na držanje otrok pri pisanji.

Gledé na to se mora potrditi, da so dobili vsi člani komisije od pravičnega držanja stoječe pisočih otrok najboljši utis. Z odredbo, da so otroci v klopéh na jedni strani šolske sobe pisali navadno, poševno ležečo pisavo, v drugih klopéh pa so pisali stoječo, bil je vtis nenavadno ugoden, katerega je naredilo držanje stoječe pisočih otrok in tem večje vrednosti.

To, brez sleharnega vpliva službo opravljajočega učitelja pri stoječe pisočih otrokih ohraneno pravilno držanje života se je pokazalo tako karakteristično in stanovitno, da so v drugem

razredu, v katerem so bili stoječe in poševno pisoči otroci zmešani, člani komisije lahko že iz daljave in sicer že na pogled od spredaj, kakor tudi zlasti od zadaj razločevali stoječe pisoče od poševno pisočih otrok.

Dalje se je pokazalo, da tudi pri hitri pisavi le nekoliko vajeni otroci nikakor ne zaostajajo za poševno pisočimi.

Vredno je še poudarjati, da stoječe pisoči otroci niso rabili nikakih posebnih peres (kar se je od mnogih stranij predlagalo), ampak so z navadno rabljivimi peresi pisali prijetno, razločno in lahko čitalno pisavo, katere poskusi so se prepuščili članom komisije.

Bilo je očitno, da so obdržali stoječe pisoči otroci glavo trajno po konci. Pri poševno pisočih otrocih se je opazilo, tudi ako je bilo v začetku držanje glave dobro, da se je čez nekaj časa glava polagoma na levo nagnila. Kakor se je pokazalo, je držanje glave odvisno od meri vrste in ker je ta pri stoječem pisanju vspešna z robom, ni treba stoječe pisočemu otroku glave na stran (levo) nagibati, k čemur je poševno pisoč otrok nekako prisiljen vsled na desno navzgor dvigajoče se vrste.

Pravilno držanje glave se mora smatrati za podlago dobrega držanja pri pisanju. Vsako nagi-

banje glave na stran dovêde končno vsled premeščenja težišča (des *Schwergewichtes*) njenega neogibno v postransko držanje hrbtenice, katero se takó pogosto povrača pri vsakokratni daljši trajnosti in je brez dvojbe pripoznano kot najpogostnejši vzrok krive rasti otrok.

Vsled tega ne gledé na vse druge prednosti da, celó gledé na marsikako majhno neugodnost stoječe pisave, tako n. pr. postransko premikanje vse roke pri pisanju v vrsti, oziroma skrajšanje vrste, mora se prisoditi temu pisanju brez pogoja prednost pred drugimi metodami, ker stoječe pisoči otroci pri pisanju niso prisiljeni, vsaj glave na stran nagibati.

Praktično uporabo stoječe pisave potrjuje teoretična dedukcija (dokazovanje), da način, kakor se ona izvaja, ne sili sedeti poševno ter takó ne povzroča krive rasti.

S pogojem, da so klopi prav razmerjene in zlasti dobro sestavljene in da se križna naslonjala pri pisanju rabijo, s čemur se zabranjuje po mogočnosti po vsakršnem sedenju nastalo utrujenje, ima stoječa pisava z orthopedičnega stališča mnogo prednostij pred poševno pisavo in se že dalj časa od mnogih orthopedov priporoča tudi domá z najboljšim uspehom za zboljšanje držanja pri pisanju.

Kako postopati, da se šolska mladež preskrbuje s potrebnimi učilnimi sredstvi.

Že večkrat so se razpravljala v raznih učiteljskih konferencah sredstva, koja bi imela dovesti mladino, da bi si pravočasno preskrbljevala učilnih pripomočkov; a še vedno se je učitelju boriti z napakami, koje se ne dajo strmoglaviti. Mladina pohajajoča šolo brez učilnih pripomočkov, trati dragi čas, zavira pouk in napredek.

Učitelji na deželi se moremo v tem oziru mučiti vse šolsko leto, osobito v začetku, ko mladini primanjkuje vseh učnih sredstev. Preteče teden za tednom ter še pogreša marsikateri tega in onega. Tako zavlačenje je vestnemu učitelju nepovoljno, ker zavira in otežkoči delovanje. Istinito se slavna c. kr. okrajna šolska svetovalstva prizadevajo odstraniti nave-